

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 3.

V Ljubljani, v soboto 18. januarja 1902.

Letnik VII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četr leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista.“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravnštvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, Stari trg štev. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Nasilstvo Nemcev.

V teku tisočletja so si Nemci prisvojili lepe kose slovanske zemlje. Ob Dabi in v Pomorju se je nekdanja slovanska govornica Posluževali so se Nemci zvičaj in nasilstvo toliko časa, da so ponemčili sinove premehke slovenske krvi. S tem se ni polegla nenasiljiva pohlepčnost Prusov po slovanskih zemljah. Zgodovina dokazuje, da je volčja požrtnost Prusom že vrojena. Kar se danes godi na Pruskem, je prav za prav le novo poglavje starih krivic proti Slovanom. Seveda bi danes z ozirom na toliko hvalisano nemško kulturo in nemško pravičnost smeli pričakovati, da se v dejanju pokaže vsaj senca kulture in pravičnosti. Toda Nemeč je Nemeč: na jeziku kultura, v srcu barbar.

Nov dokaz o nemški pravičnosti nam podaje razprava, ki se je vršila dne 13. t. m. v pruskem deželnem zboru. Narodni liberalci so vprašali vlado, kaj bode storila, da ovca ne bo volka snedla, to se pravi: v varstvo Nemcev proti Poljakom. Seveda je bila ta interpelacija pripravljena od vlade, zato da je ista mogla razkriti pred civilizovano Evropo, kakšnih sredstev se bode posluževala, da zatre Poljake. Državni kancelar grof Bülow (pristno nemška kri!) je rekel, da Nemčija pojde naprej po potu, po katerem je velika postala, in da vse mora priznavati narodno jednoto. Ako se Poljaki z lepo udajo, bo Prusija milo ž njimi ravnala, sicer pa vlada odjenjati ne sme. Nemci morajo vedeti, da vlada med Poljaki dela za nje. Od zunaj, namreč od strani Avstrije in Rusije, naj se ne poskuša podpirati Poljake, ampak naj se vsak tak poskus onemogoči, ker bi bilo to zelo nevarno. V Vrešenu se ni nič drugega zgodilo, kot kar se godi v celi deželi že 30 let. S palico se je ubijala Poljakom nemščina v glavo, telesne kazni se pa sedaj odpravijo. Poljaki naj govore, kakor jim je zrastle kljun, toda nemščine se bodo morali učiti, ker to zahteva narodna edinstvo. V narodnih rečeh ne razumem norčije. Korenine pruske moči se ne smejo posušiti.

Poljsko vprašanje je najvažnejše in od njega rešitve je odvisen blagor domovine. Dovoljevali bodemo tedaj v prihodnje še več državnih sredstev, da pomoremo nemškim kmetom. Pomagali si bodemo Nemci tudi z industrijo in garnizoni. Kultura se mora dvigniti na vzhodu, to je naš ideal. Kjer idealov ni, Nemeč pogine. Skušali bodemo tedaj podpirati Nemce, ki so že naseljeni med Poljaki, drugim nemškim naseljencem omogočiti, da ondi dobe posestva. Po načrtu izvršena naselitev Nemcev v onih krajih bo zjednila in razširila nemstvo. V prihodnje bom poskušal, da se bo to vršilo še hitreje. Ko bom porabil vse fonde, bom prosil, da mi dovolite novih. Nemški veleposestniki so jedro našega dela, ker so učitelji in svetovalci z nemškim kmetom. S tem se utrdijo tudi nemške postojanke v mestih. Z veseljem vam naznanjam, da je cesar dovolil, da dobi Vrešen vojaško posadko 1. aprila.

Tako brezobzirno je razkrival zastopnik pruske vlade krute načrte za ponemčenje Poljakov. Avstrijski Poljaki so mnogo grešili v preteklih letih, ko so roko lizali Nemcem. Znabiti jih dogodki v Prusiji za vselej pouče, kaj so Nemci. Sicer se pa vsaka krivica maščuje enkrat in čem hujše bo prišel na Slované, tem močnejša bo vez med Slovani.

Desetletnica „Amerikanskega Slovenca“

ki se je vršila nedavno, zabeležuje važno dobo v napredku Ameriških Slovencev. Deset let sicer ni posebno dolga doba, toda za gospodarski in kulturni napredek našega naroda v Ameriki je bilo zadnjih deset let velikanskega pomena. Pred dobrim desetletjem se za Slovence v Ameriki niti znalo ni. Pač je bilo že takrat precejšnje število naših rojakov naseljenih v Združenih državah, a bili so tako raztreseni, da sami niso vedeli drug za drugega, bili so brez vsake vezi, brez sleherne organizacije. Starejši slovenski naseljenci so bili večinoma potujčeni ter so se

sramovali svojega materinega jezika in ista nevarnost je pretela vsem, ki so prihajali za njimi.

Še pred desetimi leti sta bili v Ameriki le dve slovenski cerkvi in tri slovenska podporna društva, toda kdo je ondan čul o šolah, tiskarnah, knjižnicah, klubih, pevskih društvih, koncertih in gledališčnih predstavah ameriških Slovencev? Dandanes nam je to nekaj vsakdanjega, samo ob sebi umevnega. Dandanes imajo v Združenih Državah dvanajst slovenskih župnij, slovenskih katoliških podpornih društev pa okoli stotine, torej več kakor jih imamo na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem skupaj. Kaj je dalo povod temu vselemu napredku? Kdo je zbral in združil ameriške Slovence? Največ zaslug za to ima „Amerikanski Slovenec.“

Leta 1891. je v Chikagi zagledala beli dan prva številka prvega slovenskega časnika v Ameriki. Vneti rodoljub, g. Anton Murnik se je lotil lepega, a težavnega posla, izdajanja slovenskega lista in ga je krstil na ime „Amerikanski Slovenec“. Program mu je očrtal jasno: „Namen ‚Amerikanskega Slovenca‘ je v prvi vrsti združenje vseh ameriških Slovencev, ker le z združenimi močmi se moremo ponášati kot narod in braniti potujčena.“ Potrebo slovenskega lista pa je naglašal takole: „Ker Slovence živijo raztreseni po vseh državah severne Amerike, se je bati, da upeša in se zgubi vera in slovenski jezik, zato je neobhodno potrebno in ameriškim razmeram primerno, da imamo časopis v svojem jeziku.“

Zavedni rojaki naši so z veseljem pozdravili prvi slovenski list v Ameriki, vendar je moral hoditi s prva trnjevo pot in bi bil gotovo onemogel, da mu ni prihitel na pomoč mnogozaslужni misijonar monsignor in generalni vikar Jos. F. Buh v Toweru, Minn. Dasi priletel in že itak obložen z delom v misijonskem poklicu, je pričel z mladeniškim navdušenjem orati ledino slovenskega časopisja na ameriški zemlji. Pod njegovim spretnim uredništvom se

Revež.

(Socialna slika. Napisal Iv. Baloh.)

Ležal je na svoji postelji. Prav za prav to ni bila postelj, ki bi to ime zaslužila, pa on jo je tako imenoval. Bog ve, koliko ljudem je že služila, saj je bila že stara, trhljena in podrtja. Komaj se je na njej poznalo, kakšno prvotno barvo da je imela. Pa svojemu namenu je dobro služila, zato je on ni mogel pogrešati, posebno sedaj ne — v bolezni.

Bled je bil njegov obraz. Sivi, redki lasje so pokrivali njegovo glavo, lice je bilo nagrbano, in prav nobene barve ni bilo na njem, ki bi količkaj kazala, da je v tem bitju še nekaj življenja. Njegove oči so se uprle sedaj proti jedinemu, zamašenemu zaprašenemu oknu, od koder je prihajala medla svetoba, sedaj proti podobi Zveličarjevi ki je visela v kotu, in na katerej so se posamezne barve komaj razločile. Vse polno muh je frčalo v zaduhli izbici semtertje, ki so delale nekak tajen neprijeten šum. Ure v izbi ni imel. Čemu tudi? Saj je ni potreboval! Zjutraj mu je prinesla dekla nekoliko kave, opoldan tisto, kar je družini ostalo in zvečer po navadi skledico soka, to se je vršilo

dan za dnevom; ob nedeljah je pa dobil celo košček mesa in požirek gorke juhe, ki se mu je tako prilegala. Da takrat, ko je bil previden, mu je gospodar poslal, pomislite, celo kozarec vina, da so gospod videli, da ima dobro postrežbo. Prav za prav bi moral on ležati v hlevu, ker tam je prostor za hlapca, pa ker so ga prišli včasih gospod obiskat, bi to ne bilo lepo za hišo, ki je imela dosti prostora.

Tako je toraj ležal bolan od trpljenja in ostarelosti stari hlapec Jok. Sicer mu je bilo ime Jakob, pa nobeden mu že z mladega ni dejal drugače, kakor Jok. Kako se je pisal, tega se sam ni natančno vedel. Čemu tudi, saj imena ni potreboval. Kakor so ljudje govorili, bil je tržaški najdenček in dobil je čudno ime, ki si ga niso mogli zapomniti. In tako je bilo tudi njemu najljubše, če so mu kratko rekli — Jok.

Ko je bil mlad, to vam je bil krepak dečko. In priden! Ko se je dan naredil, je že nabasal v svojo torbo košček slanine in vogal kruha, pa je odžvižgal s svojo čedo v goro ter tam pasel cel dan. Če mu je gospodinja navrgla za priboljšek še par suhih hrušek, to je Jok veselo prepeval!

Ko je odrasel, ga ni manjkalo pri nobenem delu. Tam, kjer so mlatili, kosili, seno grabili, bil je gotovo Jok zraven. Saj je bil priden in močan! Krepkega, močnega in pridnega delavca imajo pa povsodi radi. In tako je delal in trpel Jok naprej zdaj pri tem, zdaj pri onem gospodarju. Zaslužil ni veliko, kar je dobil, je dal za obleko, perilo, včasih si je ob nedeljah privoščil tudi kak kozarec vina. Saj ga je bil potreben.

In tako so tekla njegova leta enakomerno naprej. Jok se je postaral, in njegove telesne moči so pojemale. Rad se je še kosal pri delu z mladimi fanti, toda njegove moči so bile izrabljene. In tako ni mogel ničesar drugega več delati, kot samo za živino oskrbovati. Pri tem delu pa je bil vesten, da bi zaslužil več, kakor mu je dajal Pirc, njegov gospodar, namreč dva goldinarja mesečno. Pa če je imel hrano doma in prenočišče, saj ni več potreboval, v gostilno mu pa ni treba hoditi — tako je modroval njegov gospodar. In Jok je bil s tem res nekako zadovoljen, saj je menda moralo tako biti, in dobrega ni bil nikdar navajen na svetu. Pa nesreča je hotela, konj ga je vdaril v nogo, in vleči se je moral. Sicer je še v hlevu opravljal svoja dela, a rana se ni hotela zaceliti.

je list kmalu priljubil ameriškim Slovencem. In ko je list pred dvema leti prešel v last slovensko-amerikanskega tiskovnega društva v Jolietu, ni premenil programa, ampak ga je razširil ter si je v povečani obliki prizadeval biti slovenskemu narodu vselej v pravi poduk in pošteno zabavo. Sedanji urednik „Amerikanskega Slovenca“ je č. g. F. S. Šusteršič.

„Amerikanski Slovenec“ vidi ob svoji desetletnici več tovarišev — slovensko-amerikanskih časnikov — poleg sebe. Trije izmed njih so javno izrekli, da hočejo delovati v prosep naše svete vere in tudi resnično delujejo, četrti mu vsaj ne nasprotuje.

Vrlega voditelja naših rojakov v Ameriki „Amerikanskega Slovenca“ ob njegovi desetletnici veselo pozdravljamo. Naj doživi v boju za resnico in poštenost našega ljudstva še mnogo vspehov na čast vseh Slovencev!

Izvirni dopisi.

Iz Idrije. Koncem starega in začetkom novega leta prirejajo društva svoje občne zbornice, sklepajo svoje račune ter poročajo javnosti o svojem delovanju. Dovolite mi, g. urednik, da tudi jaz na kratko poročam o delovanju naše „Vincencijeve družbe“ ter o idrijskem „Pogrebem društvu“.

Vincencijeva družba je imela l. 1901 dohodkov 991 kron 64 h in ostanek iz l. 1900 je znašal 599 kron 98 h. Med dobrotniki moramo v prvi vrsti imenovati idrijsko „Hranilnico in posojilnico“, ki je kakor prejšnja leta, darovala Vincencijevi družbi znaten dar 100 kron; z večjimi in manjšimi zneski pa je prispevalo še okoli 50 raznih dobrotnikov in dobrotnic in z veseljem moramo povdarjati, da smo prav mnogo darov prejeli tudi iz nižjih delavskih slojev. Bodi torej vsem blagim dobrotnikom v imenu podpiranih revežev izrečena iskrena zahvala. Podpore je dobivalo v minolem letu 77 revežev, večinoma vdov in bolnikov, med katerimi jih je umrlo 26. Vsak teden se je podpisalo povprečno po 30—35 revežev. Zato ni čuda, da so letošnji izdatki preseglji dohodke in da bi morali koncem leta zabeležiti precejšen primanjkljaj, ako bi ne imeli onih 599 kron 98 h iz prejšnjih let. Skupni stroški za podpore so znašali 1435 kron 84 h; torej za 444 kron 20 h več, kakor dohodki. V blagajni je ostalo še 155 kron 78 h. Svoje poročilo o Vincencijevi družbi sklepam s prisrčno željo, da bi vsi doseđanji dobrotniki ostali tudi nadalje družbi naklonjeni, ter da bi se jim pridružili še mnogi novi, ker le tedaj, ako bo imela družba zadostno podporo, bo mogla tudi revežem deliti tolike podpore, kakoršne so potrebni.

Zelo velikega pomena za Idrijo je tudi Pogrebno društvo in je vsled tega tudi med vsemi idrijskimi društvi najštevilnejše. Koncem leta 1901 je štelo 3774 članov. Med letom jih je pristopilo 157; umrlo pa je 79 od-

raslih članov in 98 otrok. Društveno premoženje se je pomnožilo v minolem letu za 2337 kron ter znaša koncem l. 1901 z inventarjem vred 52.379 kron 36 h.

Iz Idrije, 15. jan. Ko smo slišali, da bo naša napredna gospoda začela izdajati nov list, pričakovali smo, da bode ta list, ako ne splošno, vendar vsaj za nas Idrijčane vedno zanimiv. Toda kako smo se varali! Vsakih 14 dnij izide košček papirja, sicer potiskanega, a po vsebini pa jako praznega. Prav nič tacega ne prinaša, kar bi utegnilo zavedne in olikane Idrijčane zanimati. Vse kar je v „Jednakopravnosti“, je tako nizkolno, da prija k večjemu kaki poulični druhalji, katera potem na račun „Jednakopravnosti“ izbija svoje neslane šale. In vendar bi imela „Jednakopravnost“ lahko v izobilji hvaležnega gradiva, katero bi sicer ne bilo po godu vsem njenim neolikanim pristašem, pač pa bi zanimalo vse idrijske davkoplachevalce. Gospod župan je izdajatelj „Jednakopravnosti“, znabiti tudi urednik, (kar pa nam ni znano), zato bi kaj lahko napolnil eno številko svojega lista s tem, da bi priobčil v njej n. pr. občinski proračun za leto 1902. Res je, da je bil proračun razporežen na ogled v občinski pisarni, toda vsakdo ni imel časa, da bi si ga ogledal, mnogi tudi niti vedeli niso, da je bil razporežen, ker vsakdo ne posluša, kaj se oklicuje in tudi vsak ne hodi dan za dnem gledat, kaj je na občinski deski nabito. Zato bi bili idrijski davkoplachevalci jako hvaležni gospodu županu in izdajatelju „Jednakopravnosti“, ako bi priobčil proračun v svojem listu. Seveda, priobčiti se mora v popolnem obsegu, prav tako, kakor je bil razgrnjen v občinski pisarni, ne pa tako površno, kakor je bil natisnjen v zadnji številki. S tem si bo „Jednakopravnost“ pridobila mnogo več ugleda, kakor pa če se vtika v družinske razmere naših ljudi. Saj menda še niste pozabili, da je tudi nek idrijski liberalec poslal svojo hčer v Gorico zdraviti, zakaj bi torej naši ljudje ne smeli imeti svojih sinov v kaki bolnišnici ali hiralnici? Toda pustimo to, ker upamo, da se „Jednakopravnost“ v prihodnje ne bo več vtikala v družinske razmere naših ljudi, ker take stvari pač večine prebivalstva idrijskega ne zanimajo. Zatorej le s takimi stvarmi v javen list, ki zanimajo vsakega, kdor ima kaj smisla za napredek mesta. Gospodje z rotovža! Po Idriji se splošno govori, da Vi zato ne priobčite mestnega proračuna celotno v „Jednakopravnosti“, ker bi bila morda kritika davkoplachevalcev neugodna. Mi sicer nismo tega mnenja, ker vemo, da znate z občinskim premoženjem jako dobro gospodariti, vendar pa bi Vam svetovali, da zavezete vsem jezike, da prej ko prej priobčite proračun v „Jednakopravnosti“ in bodite uverjeni, da bomo mi prvi, ki se bomo potegnili za Vašo čast in ljudem natančno razkrili in razložili Vaše uzorno gospodarstvo z občinskim imetjem! Torej s proračunom na dan! Prav tako želimo tudi, da podaste v listu natančen račun o Vašem gospodarstvu z občinskim denarjem v l. 1901. To bo dovolj gradiva za več števil, katero bo davkoplachevalce idrijske mnogo bolj zanimalo, kakor pa vse zabavljičice na klerikalce.

Na ta način bo „Jednakopravnost“ res list, ki bo prinašal stvari, katere so v resnici zelo velikega pomena in ki Idrijčane splošno zanimajo.

Politični pregled.

Razpuščenje državnega zbora. Nekateri listi poročajo, da bo sedanji državni zbor razpuščen, ko se snide prihodnje dni. Žalibog so to le navadne vladne grožnje.

Wolf zopet izvoljen. Znani vsenemški kričač in moralist Wolf je bil pri državnozbornski volitvi v sredo zopet izvoljen. Wolf je dobil 1696 glasov, dr. Bachmann 1297, in češki kandidat dr. Čížek 309. Izvoljen je torej Wolf. Pri zadnji volitvi je dobil 1994, nemškoliberalni kandidat dr. Werunsky pa 1136 glasov. Vsenemci so pokazali, koliko pri njih velja morala.

Prestolonaslednik Fran Ferdinand je postal ruski general konjice. Ruski podpolkovnik Bellegarde je izročil prestolonaslednik generala znamenja.

Kmetijske zadruge. Posebna komisija gosposke zbornice je brez premembe sprejela v poslanski zbornici odobreni načrt o kmetijskih zadrukah.

Proračun za poljedelsko ministerstvo. V državni zbornici se sedaj v proračunskem odseku posvetujejo o poljedelskem ministerstvu. Poslanec Kozlovski je ostro grajal, da kmetijski minister pri denarnem ministru premalo denarja izposluje za kmetijske namene. Posl. Robič je govoril o vinogradništvu, o uravnavi spodnještajerskih rek itd. Katoliško narodni poslanec iz Kranjskega g. Povše je omenjal, kako slabo in nezadostno je sestavljeno kmetijsko ali poljedelsko ministerstvo, da nima dovolj uradnikov, ki bi reševali predložene kmetijske prošnje in zahteve. Poslanci so poljedelskem ministru tudi toplo priporočali, naj osnuje v kmetijskem ministerstvu poseben oddelek za kmetijsko združništvo. Le če se bo vodilo celo združništvo v enotni smeri, pričakovati je poveljnega vspeha.

Katoliški shod v Olomucu. V Olomucu bodo priredili letos češki katoliški shod, prihodnje leto se bode pa priredil ondi nemški kat. shod.

Zatiranje Poljakov na Pruskem. Kakor vse kaže, mislijo na Pruskem z vsemi močmi delovati na to, da čim prej ponemčijo vse tam živeče Poljake. To dokazuje že prestolni govor, s katerim je bil otvorjen pruski deželni zbor; v njem se pozivlje ves nemški narod, naj z vsemi svojimi močmi deluje na to, da se zatre poljski narod. Nemci, ki so se naselili v čisto poljskih krajih, delujejo na to, da si dotične pokrajine prisvoje popolnoma, tudi v gospodarskem pogledu. V proračunu finančnega ministerstva se nahaja letos en milijon mark za ponemčevanje in gospodarsko zatiranje pruskih Poljakov.

Kaj bo? Zadnji čas so se začeli zbirati nad Evropo črni oblaki. Nastalo je napeto razmerje

Domači so bili hudi nanj, da je lenuh, da se samo hlina, in tako se je Jok posilil, da bi vsem ustregel, a ni šlo. Mrzel pot mu je stopil na čelo in slabosti so ga obdale, kadar je hotel stopiti na nogo. Ko so domači videli, da Jok res hira, tedaj so mu dali kot pomagata majhnega dečka, ki je za silo živino opravljal. Jok pa se je vlegel in ni več vstal. Držal se je za svojo z raztrganimi cunjami ovito nogo ter mirno gledal po hlevu in ukazoval. Rana je otekala in moči so mu pojemale. Tedaj so ga prenesli v hišo, kjer se je dal prevideti. Tam bi imel ostati samo en dan, potem pa iti spet nazaj v hlev, toda Jok je tako prosil, naj ga tu pustite, ker vsaj kak človek k njemu pride. In domači so ga uslišali! —

Žeja ga je mučila silno, pa si ni upal prositi, da bi mu dali kozarec vina, saj bi si bil sam lahko v mladosti prihranil, ker je imel dva goldinarja na mesec plačila! —

Tako je ležal Jok skoro dva meseca in videl je, da so se ga domači naveličali. Saj ni mogel več delati! Tedaj je nekega večera vstopil stari Pirc k Joku v izbo, pa mu je dejal: „Veš kaj Jok, v Ljubljano te bom peljal v bolnišnico, saj

vidiš, da ti pri nas ne moremo dovolj postreči, kakor bi ti rad!“

„Pa me dajte, dolgo tako ne bom, danes sem jako slab“, rekel je mirno Jok.

„I, saj veš, če te Bog k sebi vzame, sitnosti imamo, tako si pa preskrbljen!“ —

„Naj pa bo v Božjem imenu, saj tako menda mora biti“, — to so bile zadnje besede, katere je Jok spregovoril v hiši, kateri je služil petnajst let. —

Nedeljo zvečer je bilo, ko je Pirc napregel svoj voziček, nanj vrgel snop slame, da bi se Jok preveč ne pretresel. Nedelja je bila, da se ne bi zamudilo kaj dela. In Pirc je pognal, pa sta šla proti bolnišnici.

Sredi pota je stopil doli Pirc ter se šel v gostilno nekoliko okrepčat, voz pa je pustil z Jokom zunaj. Dobro se je podprl Pirc, da bi ga nazaj grede ne zeblo ter čez pol ure hotel potegniti naprej.

„No, Jok, kako ti je?“ djal je Pirc ter ga prijel za glavo. Toda glava je bila mrzla in — Jok je bil mrtev. —

Kar streslo je to starega Pirca. Kam naj sedaj gre z mrličem? V bolnišnico ga ne bodo vzeli

mrtvega, a domu? Če ga domu pelja, ima sitnosti in stroške. Nič ni preostalo družega, kot peljati ga nazaj. Ta sitnost!

Strah je bilo starega Pirca, ko je peljal mrtvega Joka nazaj. To je bilo dobro, da se je v gostilni precej okrepčal.

Ko je bila že ura enajst, ustavil se je srečno pred župniščem ter naznanil, kaj se je zgodilo. Potem je šel k ogledniku mrličev, ta pa ni hotel odpreti. In tako se je stari Pirc jezil, „da bo vrgel tega — —“

No, prišli so pa srečno po cesti neki fantje mlatiči, ki so spravili Joka v mrtvašnico.

Tam je ležal, nobena luč mu ni gorela, kaj hočemo, saj je bil revež!

In zvonovi so zvonili, in ljudje so popraševali, kdo da je umrl, in vsi so rekli: „Prav je, saj je bil revež!“

In vršil se je pogreb, in dve pobožni duši sta šle za krsto, ljudje so pa na pragih stali in djali: „Kaj hočemo, saj je bil revež!“ —

In pokopali so ga, nobeden ni potočil solze za njim, in grob njegov je ostal pozabljen in zapuščen. Kaj hočemo, bil je revež! —

med Nemčijo in Anglijo zaradi vojske v Južni Afriki. Tudi med Nemčijo in Avstrijo se je ohladilo prijateljstvo zaradi pruskih surovosti nad Poljaki v Nemčiji. Italija pa se je začela približevati Francozom.

Knez Ferdinand Slovan. Bolgarski knez Ferdinand, rodом Nemeč, je te dni posetil ples „Slavjanske besede“, kjer se je v zdravici s ponosom imenoval Slovana ter povdarjal, da čuti slovanski. Konečno je ta nemški knez napil Slovanstvu. Knezu Ferdinandu je te besede narekoval pač — strah.

Zopet odlikovan jezuit. Akademija znanosti v Parizu je pri razdelitvi daril koncem l. 1901 zopet odlikovala jezuita. Odlikovanec je p. Stanislav Chevalier, ki je znan po svojih meteoroloških in zvezdoslovnih znanostih. — Kaj porečejo k temu slovenski liberalci, ki imajo tako „ljubezen“ do jezuitov?

Junški in pogumni frančiškan. Zelo površno so poročali nekateri listi o junaštvu, katero je pokazal nek frančiškan povodom velike nesreče, ki se je pripetila na železnici blizu Paderborna. O njem piše nemški list „Frkf. Volksblatt“ sledeče: V petem vozu je sedel naš ljubi oče Rogatus, samo en voz od ondi, kjer se je pripetila nesreča. Le malo je manjkalo, da se tudi sam ni ponesrečil. Bog bodi tisočkrat zahvaljen, da ga je rešil, da je mogel podeliti nesrečnim umirajočim odvezo in papežev blagoslov. Z veliko težavo je oče zlezal na streho vlaka in kričal, da je duhovnik tu. Glasno je molil kes ž njimi in ravno tako glasno jim je podelil sv. odvezo. Od tu je hitel k onim ponesrečenim, katere so že pobrali iz razvalin. V snegu klečeč poleg njih jih je spovedoval. Pomagal je tudi drugim, ki so si prizadevali ostale žrtve iz razbitih vozov spraviti. Ponosni smemo biti — pravi omenjeni list — na ljubega očeta Rogata, kojemu je Bog podelil toliko poguma, da je v pravem času z lastno nevarnostjo svojega življenja, rešil marsikoga večne pogube. — Upamo, da bo uredništvo „Slov. Naroda“ ponatisnilo to notico.

Rusi in Poljaki. „Slavjansko blagotvornostno občestvo“ je poslalo načelniku poljskega kluba, vit. Jaworskemu, 200 rubljev za obsojene Poljake v vrešenski aferi. Tudi ta čin bo ugodno uplival na razmere med Rusi in Poljaki.

Turčija. Omikani svet sedanjega časa ne pozna bolj hudega nasprotnika krščanstva, kakor je sedanji vladar turški Abdul Hamid. Pregaňjanje kristijanov se množi v vedno večji meri; sedanji sultan je uprizoril nečloveško klanje v Macedoniji in Stari Srbiji; tu so morili Albanci, v Mali Aziji pa opravljajo ta posel še z večjo vnemo Kurdi. Veliki vezir, ki je nedavno stopil na čelo turške vlade, je mož, ki mu sultan nič posebno ne zaupa. O zvestobi vojaštva pa in uradništva se niti govoriti ne more, ker so skrajno nezadovoljni z dosedanjo državno skrbjo za njih gmotni položaj. A v kljub tem grozovitostim, ki jih je zakrivil sultan, ima prijatelje v Evropi; Nemčija pa tudi naša monarhija smatrata obstoj sultanove vlade kot neobhodno potreben za ohranjenje evropskega miru.

Napredek Belgije pod „klerikalno“ vlado. Velikanski razloček med liberalno in „klerikalno“ vlado se je pokazal posebno v Belgiji, kjer je na krmilu 17 let katoliška stranka. V tej dobi se je jasno pokazalo, kako lažnjiva je trditev židovskih liberalcev, da vodi klerikalizem do gotovega financijelnega in gospodarskega propada. Pred kratkim je predložil belgijski finančni minister proračun za letošnje leto ter pri tej priliki podal zanimivo sliko finančnega položaja v dobi od l. 1884. in pred tem letom, ko je bila državna uprava še v rokah liberalne klike. Pred nastopom katoliške vlade je bil primanjkljaj redna prikazen v vsakem proračunu, in sicer je znašal ta v letu 1882. 15, naslednje leto celo 18 in 1884. leta 16 milijonov. Skupno je liberalna vlada v dobi od 1878 do 1884 nakupičila skoro 58 milijonov deficita. Ko so pa prišli na krmilo „vse razdirajoči in pokončujoči klerikalci“, se je obrnilo v tem oziru takoj na bolje. Odstranil se ni samo ves deficit iz proračunov, marveč že leta 1890 je iznašal prebitok nad 5 milijonov, ki se je množil vsako leto in leta 1899. že dosegel svoto 17.5 milijona. In čeravno

se je lani celih 12 milijonov določilo za ustanovitev starostne zavarovalnice, s kakoršno se more ponášati dosedaj še prav malo držav z liberalnimi vladami, bo preostalo v kljub temu še lepo svoto milijonov prebitka. Vkljub temu se pa more ravno belgijskim „klerikalcem“ najmanj očitati, češ, da niso poskrbeli za vsestranski napredek in razvoj trgovine, obrta in vseh drugih strok. Liberalna prerokovanja se niso uresničila. in se tudi ne bodo na Dunaju, četudi židinja iz Fichtengasse napoveduje neizogibni polom.

O ruski in nemški armadi razpravljajo sedaj razni časopisi. Po številu prebivalcev Rusija zamore postaviti v boj še enkrat toliko vojakov kakor Nemčija, ker Nemčija ima 57 mil., a Rusija 140 mil. prebivalcev. Ako bi od 57 mil. šlo na Nemškem v vojno 5 od sto, bilo bi vojakov 2,850.000, a v Rusiji pa po istem merilu 7,000.000. V skrajni sili more imeti Nemčija po 15 od sto 8,550.000 vojske, a Rusija po istem merilu 21,000.000 t. j. za 12,450.000 več! Običajno se vzame v vojni 2—3 od sto od moškega prebivalstva, torej ima Nemčija 3, a Rusija 7 milijonov vojske. — Francoska ima v mirnem času 616.475, v vojnem času 4,382.000 vojakov, torej Rusija in Francoska v vojnem času skupaj 11,372.000 vojske. — Trojna zveza Nemška, na papirju 4,350.000, Avstro-Ogerska 1,872.000, Italija 3,261.000 (na papirju). Skupno trojna zveza 9,483.000 proti dvojni zvezi, ki ima skupno 11,372.000 milijonov vojakov. — Trojna zveza ima skupaj 137 milijonov prebivalcev, dvojna zveza pa 183 milijonov.

Nov vladar Alfonz XIII. V mesecu maju tekočega leta zasede z vso slovesnostjo prestol španskega kraljestva dne 17. maja 1886 rojeni kralj Alfonz XIII. Prehitel bo torej celo po letih mnogo starejšega angleškega kralja Edvarda. Pri teh slavnostih bodo zastopane malone vse evropske države po svojih posebnih odposlancih. Našo državo bodo zastopali bratje kraljice-vladarice Kristine, Nemčijo brčkone pruski princ Albreht, Italijo vojvoda Aosta itd. Tudi zelo „prijateljske“ severo-ameriške zvezne države bodo zastopane po posebnem zastopniku. Vsa Španija, posebno pa glavno mesto Madrid, se že resno pripravlja na te slovesnosti. Z najboljšimi upi bo novi kralj zasedel težavno mesto, toda prikrivati si ne bo smel, da ga čakajo dnevi največjih skrbi, ki mu jih bodo povzročali španski notranji in zunanji nasprotniki, predvsem pa židovski framasoni.

Izkoriščevanje Kitajske. „Kölnische Zeitung“ oznanja, da so prišli v Rim velikanski zaboji knjig s Kitajskega, ki so jih uvrstili v knjižnici Viktorije Emanuela. Med njimi se nahajajo spisi o Konfuciji, zemljepisnih zvezkov je 100, zgodovina dinastije Mingov in Hanov. Tako so si narodi razdelili. Nemci so vzeli tope in zvezdarsko orodje, Francija blago, Lahi pa knjige.

Vojna v Južni Afriki. „Independance Belge“ poroča, da so burski voditelji z Krügerjem in svojimi evropskimi tovariši nezadovoljni in da ni izključeno, da se sestavi samostojna vlada z Dewetom na čelu, ki bo olajšala pogajanje za mir. Ako bi angleška vlada pogoje zavrnila, bodo Buri z obupnim činom, ki bo napravil senzacijo po vsem svetu, končali vojno. V ta namen se je vršilo posvetovanje burskih voditeljev v Južni Afriki in sklenile so se strahšanske reči, ki se doslej v najbolj krvavi vojski še niso dogodile. Krüger razgláša, da so te vesti izmišljene. „Independance Belge“ pa obljublja nova odkritja. Položaj v koncentracijskih taboriščih je tako obupen, da ga ni mogoče opisati. Iz Londona dohaja poročilo, da je pred nekaj dnevi bival v Londonu nizozemski ministerski predsednik ter se posvetoval z raznimi vplivnimi osebami, ki so v najtesnejših zvezah z angleško vlado. Tudi o kraljici Viljemini se poroča, da je posegla v posredovanje. V Durban je dne 12. t. m. došlo poročilo o veliki zmagi burskega generala Deweta. Dewet je glasom tega poročila po dolgotrajnem vročem boju, v katerem so bili Angleži popolno poraženi, s tisoč možmi prekoračil železnico zahodno od Pennyja. Podrobnejšega poročila o angleških izgubah še ni, ker jih niso mogli konstatirati ob veliki temi: Buri so se polastili dveh topov, 45 železniških

vozov s streljivom in 48 vozov z živili. Promet na železnici je pretrgan, ker so Buri razdrli velik kos železnice.

Domače novice.

Vrešen in Ljubljana. Ves svet obsoja prusko nasilstvo, ki ne dopusti, da bi se poučevali poljski otroci v veronauku v maternem jeziku. A prav nekaj podobnega se godi tudi v Ljubljani. V prvem razredu mestne deške ljudske šole je letos 43 učencev. Med temi jih 40 prav nič ne razumi nemščine, 3 pa le za silo nekaj. Ko je veroučitelj izprevidel, da pri njih z nemškimi poukom nič ne opravi, prosil je ljubljanski magistrat dovoljenja, da bi smel letos izjemoma veronauk v prvem razredu poučevati v slovenskem jeziku. Knezoškofjski ordinarijat je prošnjo toplo priporočal. Dne 16. decembra 1901 pa je dobil veroučitelj od magistrata odlok, ki mu strogo prepoveduje posluževati se slovenskega jezika in naznanja, da bode mestni šolski svet pazil na to, da se ta ukaz natančno izpolnjuje. To se je zgodilo ne na Prusko-Poljskem, temveč v Ljubljani za županovanja „Slovana“ Ivana Hribarja.

Za vseučilišče v Ljubljani pošilja „Gorenjec“ v ogenj slovenske škofo in kardinala v Gorici. Pa kako! Najprej jim natakne razne laži, potem jih našeška, rokovnjaški posumnici rodoljubje knezoškofa dr. Jegliča, pristavi, da siromašni narod redi take nevhvaležne sinove, ki so takorekoč privilegirani vodniki naroda, pa služijo naravnost rimstvu, sebičnosti itd. Hotel je tedaj „Gorenjec“ škofo povabiti, da bi delali za vseučilišče, pa jih pobalinski ozmerja. Komu ni znan knezoškofa dr. Jegliča klic z okna: „Živel slovensko vseučilišče v Ljubljani!“ Za plačilo pošilja „Gorenjec“ nadenj nekega Hribovskega da sumniči škofa rodoljubje, ki je čistejši kot kristal. Spopolnujeta se v omenjenem „Gorenječvem“ članku liberalna hudobija in hribovska pamet.

Zakaj je propadel Lukec? Učitelj Luka Jelenec pa res na smoli sedi. Kadar kandidira, propade. Zadnjič so ga vrgli učitelji sami. V c. kr. mestni šolski svet je bil v Ljubljani izvoljen g. nadučitelj Fran Gabršček mesto gosp. Luke Jelenca. „Slov. Narod“ pravi, da se je to zgodilo zato, ker je proti Lukcu raztegnil svoji tipalnici jeden mestnih katehetov, in pristavlja, da to ne pospešuje harmonije med katehetom in posvetnim učiteljstvom. Tedaj en sam potip, pa Lukca — prekucne! Kar se tiče harmonije, bo pa ista tem lepša, čim dalje bo kričavi Lukca imel zašita usta.

Izvirnost „Ljubljanskega Zvona“. „Katoški Obzornik“ je priobčil zanimivo poročilo o poljski knjigi A. Mazanowskega: „Mlada Poljska w powiesci, liryce i dramacie. Med drugim pove „Kat. Obzornik“ naslednjo zanimivost: Knjiga o „Mladi Poljski“ je zanimiva tudi zato, ker so trije njeni članki izšli v slovenskem prevodu in sicer v — „Ljubljanskem Zvonu“ leta 1900 in 1901 (pod naslovom „Najmlajši poljski novelisti“ in „Moderna poljska lirika“). Marsikdo se je čudil, ko je v „Lj. Zvonu“ bral iste članke (z dostavkom: za „Lj. Zvon“ napisal A. Mazanowski), ki jih je že več mesecev prej bral v „Prz. P.“ Povdarjam, da je „Przegład Pow.“ prav tako katoliški list, kakor „K. O.“ le s tem razločkom, da „Obzornikov“ urednik ni jezuit. — „Przegład Pow.“ pa urejajo, pišejo in izdajajo jezuitje. Vanj pišejo tudi profesorji — laiki; Mazanowski mu je stalen sotrudnik. — Marsikdo je mislil, da je „Lj. Zvon“ prevel tiste članke iz „Przegláda Pow.“ Tega nismo mogli verjeti; zato smo prosili uredništvo v Krakovu, naj nam stvar pojasni. Dobil smo odgovor, da je profesor Mazanowski res poslal tiste članke (seveda je iste najprej dobil „Przegład Pow.“), ker ni vedel, da ima „Ljubljanski Zvon“ drugačno smer, kakor „Przegład Pow.“ Prevedeni članki se do pičice skladajo z izvirnikom v „Przegládu“, (prevod je bil izprva neroden, nekod celo napačen; proti koncu pa prav gladek in točen); le tuintam je kak stavek izpuščen, misel pa nobena ni drugače zasukana. Članek o liriki se tudi v „Zvonu“ (1901 št. 6 in

7) tako glasi, da obsoja panteizem in budizem v poeziji; tudi „Zvon“ piše, da pesnik, ki se je odvrnil od krščanskega Boga, zastonj išče življenjskega cilja (str. 407). Posledic nam ni treba izvajati. Le to omenimo, da se je „Zvon“ v istem času, ko je začel objavljati te članke, s strastjo in načelno zaganjal v kritiko „Kat. Obzornika“ in v katoliško kritiko sploh in protestiral proti izvolitvi g. dr. A. Ušeničnika v odbor „Slov. Matice“; — sam pa je prinašal članke, ki jih je, preden so prišli v javnost, pregledal katoliški urednik-jezuit.“

Iz Škofje Loke se nam piše: Gostilno pri „Finfarju“ je prevzel neki Oblak, ki se je šel priporočat občinstvu selške in poljske doline v — „Gorenjca“. Poizvedeli smo, da je gostilničar Oblak sicer pameten, mlad mož, ali napravil je neumnost, dn se je šel priporočat v kranjskega farbarčka liberalno glasilo. To mu je le škodovalo. Drugič naj pa bolj pazi. Loški meščani nočemo liberalne farbe, okoličani pa še manj.

Znamenite pravde. Pretekli tedan je bil jako slab za kranjske liberalce. Trikrat so pogoreli pred sodišči. Tožili so čateškega župnika č. g. N. Stazinskega, da je na leci rekel, da je bil cesar Jožef II. framacon. Napravili so proti Stazinskemu cel komplot, katerega so se udeležile tudi neke „odlične“ osebe. Priče so potrdile, da ja govoril g. Stazinski le, da so bili ministri cesarja Jožefa II. framaconi in g. Stazinski je bil oproščen v veliko jezo „svobodoljubnega“ „Slovenskega Naroda“. G. Stazinskega je zagovarjal g. dr. Šusteršič. — Pri zadnjih volitvah so liberalci po Vipavskem posebno agitirali s trditvijo, „da duhovniki kupčujejo z nekrvavo daritvijo“, in da vedo za takega duhovnika na Vipavskem. Posrečilo se je priti do dna tej laži in če bi se posrečilo vsem liberalnim obrekovanjem tako priti do dna, bi liberalci skoro mogli umolkniti. Povod dotičnemu govorjenju je dal podkrajski župan Trkman, ki je pred pričami trdil, da je dal župniku Mezegu 100 gld. za sv. maše, župnik jih je pa oddal po 60 kr. in tako napravil 40 gld. dobička ter tako kupčeval z nekrvavo daritvijo.“ Pri vipavski sodnji je bil Trkman obsojen na 60 kron globe, a se je pritožil na deželno sodišče ljubljansko radi previsoke kazni, pritožil se je pa tudi zastopnik župnika Mezega g. dr. Brejc radi prenizke kazni, ker je Trkman tako razžalil duhovnika, kakor ga hujše ne more in ker je storil mnogo pohujšanja. Sodišče je Trkmanov priziv odbilo, pritrnilo je pa dr. Brejcu ter zvišalo kazen liberalnemu podkrajškemu županu na 100 kron in plačati bode moral vse ogromne stroške. Sodišče je izreklo da je tudi župan dolžan svojega dušnega pastirja spoštovati. — V Radovljici je služil kot tajnik bolniške blagajne nek Ivan Korošič, ki je bil pa odstavljen od službe. Franciška Velepč je o tisti priliki rekla: „Vsake pesmi je enkrat konec in tudi vsake prevzetije.“ Zato je bila v Radovljici obsojena na en teden zapora. Korošič se je pritožil na deželno sodišče ljubljansko radi prenizke kazni, priziv pa je uročila po dr. Brejcu tudi Franciška Velepč. Dr. Brejc je pred sodiščem osvetlil lastnosti tožiteljeve in Franciška Velepč je bila popolnoma oproščena. Korošič pa bode moral plačati vse ne ravnoneznatne pravdne stroške.

Iz gorenjske doline. Če premišljamo naše javno politično življenje, se nam čudno zdi, kako je to, da narodna, oziroma liberalna stranka ne skliče nobenega shoda zaupnih mož več skupaj. Vsekako mora v tem tčati važen vzrok. Ko je liberalna stranka sklicala zadnji svoj pravi zaupni shod menda leta 1894, tedaj je bila na Slovenskem politična konstelacija popolnoma drugačna, kakor dandaneš. Tedaj so se nahajali po deželi še tudi duhovniki, ki so bili pristaši, če ne javno, vsaj tajno pristaši narodne stranke, da, tedaj smo bogoslovci še „Narod“ čitali. Ali dandans hira in umira liberalna stranka pod težkim bremenom nemškoslovenske zveze, in ni ga duhovnika z jedno izjemo na deželi, ki bi se hotel javno liberalni stranki pristevati. Mi smo prišli že takoč, da smo spoznali, da v svojo lastno skledo ne moremo pljuvati. Ako se torej vprašamo po vzroku, zakaj

liberalna stranka nobenega javnega shoda zaupnih mož več ne skliče, tedaj je prvič vzrok v temu, ker ve, da ji je slovenska duhovščina na celi črti nasprotna. Po I. slov. kat shodu so liberalci napravili „Svetčev banket“, po II. slov. kat. so pa umolknili, ker so vedeli, da še tega skupaj ne spravijo. Tisti ljudje, ki ne gredo nikdar v cerkev, tisti ne morejo biti naši, in če bi bili, tedaj bi hinavci. Da bi taki ljudje, katerih prvi ideal je krok in kar je z njimi v zvezi, z nami volili, tega ne moremo zahtevati. Ko bi ti ljudje ne zajemali vsak dan svoje umazane duševne hrane iz „Slov. Naroda“, tedaj bi sploh ničesar ne mogli. Zato se ne čudimo, da je inteligenca tako posurovela. Zato pa dr. Tavčar tudi ne skliče novega shoda zaupnih mož skupaj, ker vé, da je liberalna stranka taka, da še samo sebe več ne pozna. Abasver.

Nekaj za mesarje: Iz Kranjske gore se nam piše: Ko bi se hotel kak mesar pri nas naseliti bi prav izvrstno izhajal. Dosedaj je tukaj samo en mesar, a mi bi želeli še boljše. Včasih smo popolnoma brez mesa. Poleg tega je še nasprotnega mišljenja. Pomisliti je, da so tukaj različni uradi, in da bi tudi dva mesarja dobro izhajala, zlasti po leti, ko pride k nam toliko turistov. Meso je pri nas skoro najdražje na Kranjskem. Če bi se oglasil kak mesar, dobil bi takoj primerno stanovanje in gotovo dosti odjemalcev. Tako bi bilo najboljšo rešeno naše mesarsko vprašanje!

„Mädchenheim v Ptuj“. Mestni mogotci v Ptuj so se zarili v misel, da morajo ustanoviti nekako zavetišče za deklice po znanih germanskih uzorcih. Dne 18. t. m. so v mestni seji soglasno vsprejeli dotični predlog, potem, ko je bil eden odbornikov, Konrad Fürst, tako pameten in pošten, da je govoril proti, ker se mu gradbeni stroški zde preveliki in ker se boji, da bodo tudi stroški za vzdrževanje večji, nego je spojljivo s financijelnimi močmi mesta ptujškega. Vide, da govori ljudem, katere je furor teutonicus naredil gluhe za pametne argumente, je mož zbežal iz dvorane. Kako je mož prav imel, kaže fakt, da je samo za prva naročila določenih 30.000 kron. Najlepša pa je ta, da niti župan Ornič sam ne veruje prav za trdno, da bo zavod vspeval, kajti računa z eventualnostjo flaška, a se tolaži: „pa bomo imeli vsaj stanovanja“ . . . Tako mečejo financijelno blaginjo celih občin molohu teutonstva v žrelo!

K poroki nadvojvodinje Elizabete. Na Bledu se delajo velike priprave za vsprejem nadvojvodinje Elizabete in princa Windischgraetza. Poročaka bo 23. t. m. na Dunaju. Poročenca se odpeljeta s spremstvom šesterih oseb s posebnim vlakom in prideta ob 11. uri zvečer na Bled. Ta bo ves razsvetljen. Od pošte do Windischgraetzove vile bode cesta razsvetljena z lampijoni. Kuhinjo je prevzel gospod hotelir Valtriny, ki je vse potrebščine naročil s Francoskega. Poročenca ostaneta za sedaj osem dni na Bledu.

Izjava „Rodoljub“ v št. 51. piše o „Markovem gospodu“, sedaj župniku v Lučah, da je srajce beračil, sedaj pa še za ubogo mater noče skrbeti. Občina Kokarje o tem prav nič ne ve, pač pa je znano, da je g. župnik v Lučah dal za ubožce občine Kokarje 50 kron, reci petdeset kron. Za srajce je pa pripravljen dati zopet 50 kron, ali oglasiti se mora taisti, pri katerem je dotični srajce beračil. Županstvo Kokarje, dne 9. januarja 1902. Župan: Jožef Fricelj.

O ameriških Slovencih se poroča, da imajo že tudi nekaj slovenskih vseučiliščnikov v ameriških univerzah in da štejejo mej seboj že par milijonarjev.

Politično društvo za Hrvate in Slovence v Pazinu. V Pazinu se je ustanovilo politično društvo za Slovence in Hrvate v Istri. Tako društvo je bilo v resnici jako potrebno, kajti politično društvo Edinost, ki je imelo razširjen svoj delokrog tudi po celi Istri, ni moglo tudi pri najboljši volji izvrševati tako uspešno prevzeto nalogo, kakor bo to lahko storilo novo politično društvo, ki ima svoj sedež v Pazinu v mestu, ki je pravo središče cele Istre. Novemu društvu želimo iz celega srca najboljših uspehov. Predsednik društva je drž. in dež. poslanec g. profesor Vekoslav Spinčić, prvi podpredsednik pa deželni poslanec in odvetnik na Voloskem g. Andr. Štanger.

Domača umetnost. Knjigoveznica g. Fr. Breskvar je v Cassermannovem izložnem oknu (Šelenburgove ulice) razstavila dvoje passepartoutov. Stvar je nova in bode gotovo marsikomu ugajala. Načrti so izvorni in izdelani v knjigoveznici.

Zverinjaki na Kranjskem. Preteklo leto je bilo na Kranjskem šest zverinjakov s 105 glavami divjačine. Dva izmed teh sta lastnina kneza Windischgraetza, namreč v Planinskem gozdu in na Wagensbergu. V zverinjaki je bilo največ jelenov in srn.

Vzajemna zavarovalnica. Na Štajerskem potuje akviziter „Vzajemne zavarovalnice“ gospod Fr. Štaut. Prosimo gospode duhovnike, da blagovolijo podpirati g. Štauta v njegovem poslovanju.

Drobne novice. Goriški deželni zbor bode zopet sklican meseca marca. — Proti izvolitvi nekaterih soc.-dem. pri občinskih volitvah III. razreda v Šiški se je od dosedanje večine vložil rekurz. Deželna vlada je rekurz zavrnila. Obč. odbor v Šiški bode torej imel tudi soc.-dem. zastopstvo. — „Lega nazionale“ je nakupila v Gorici zemljišče grofa Paceta pri kolodvoru proti Oglejski ulici, kjer postavi svojo šolo. — Cesar je predsedniku okrožnega sodišča v Novem mestu g. J. Gerdešiču podelil naslov in značaj dvornega svetnika. — V Podgori pri Gorici bodo morali odpreti, kakor poročajo okrajni šolski svet laško šolo. — Iz Tinj se poročajo, da je bilo č. g. proštu Serajniku zadnji čas ukradenih 2400 kron. Tat je učiteljski kandidat Mihael Stotz, pri katerem so našli ponarejene vitrihe. Stotz je tatvino priznal. — Strelne vaje topničarjev pri Krškem so od 17. do 22. t. m. — „Narodovo“ odgovorno uredništvo je po smrti g. Jos. Nollija prevzel g. Valentin Kopitar. — Kakor čujemo iz zanesljivega vira, je ministerstvo že dovolilo da se na Bledu zgradi nova župna cerkev. — V Radgoni se je ustanovilo nemško-nacijonalno politično društvo za Radgono in okolico. — V Konjicah so občinske volitve v vseh 3 razredih razveljavljene. — Pravila „Ruskega kružka“ v Trstu je vlada potrdila. — V Velikih Laščah sta v sredo trčnila dva vlaka. Posebne nesreče ni bilo. — Tovarno za umetno izdelovanje ledu namerava zgraditi zagrebška mestna občina. — Slovensko dramatično društvo se snuje v Trstu.

Poročila o 13. občnem zboru podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju. Letošnji občni zbor meseca decembra na Dunaju, se je odlikoval s tem, da je bil izvanredno dobro obiskan. To dokazuje, koliko važnosti pripisujejo na Dunaju bivajoči Slovenci temu društvu. Po pozdravu g. predsednika Pukla poročala sta gg. tajnik dr. Vidic in blagajnik dr. Kl. Seshun o delovanju tega društva v minulem letu. Dr. Vidic je povdarjal, da je društvo podpiralo več revnih dijakov kot druga leta, da se je glavnic pomnožila, v tem pa je nazadovalo, da je prejelo manj podpor kakor preteklo leto. Glavnica pa se je izvanredno pomnožila. — Iz poročila g. blaganika je povzeti: Društvena glavnica se je letos pomnožila za 5180 kron tako, da znaša letos 16 836 kron 44 v. Razpoložene glavnice je l. 1900 ostalo 2182 kron 76 v. Prispevki rednih udov, podpornikov in dobrotnikov so to leto znašali 3867 kron 19 v., obresti pa 720 kron 90 v., vrnene podpore 70 kron, skupaj znaša razpoložena glavnica 6846 kron 75 v. Iz te svote so se pokrili stroški: a) podpore 4363 kron, b) upravni stroški 205 kron 6 v., c) pristojbine in provizije poštne hranilnice 7 kron 75 v. Društveno premoženje znaša ob sklepu letnega računa 19.105 kron 43 v. Podpirancev je bilo 77. — Darovi se pošiljajo društvu blagajniku g. dr. Kl. Seshunu na Dunaju I. Singerstrasse 7.

Mariborski nemški akademiki naznanjajo, da priredijo v letošnjem predpustu plesni venček. V pripravljalnem odseku čitamo nemška imena: Vogrin, Doleček, Fontana, Muršič, Sobotka, Urbaček, Vihar itd. Manjka jim še — „pemske bande“ — pa bo vse nemško.

Davek na mleko. V Gorici je mestna občina naložila, da se ima od vsakega vrča mleka, ki se pripelje v mesto, plačati 4 vinarje davka. To napravi na leto že lepo vsoto, mlekarice hočejo sedaj tudi mleko podražiti. To je

uzorno laško gospodarstvo, ki nalaga davek celo na tako potrebna živila, kakor je mleko.

Iz Kranja se nam piše: V nedeljo so napravili na „Novi pošti“ liberalni mojstri ples, katerega je sklenil imenitno voditi sedlar Wohlgemut. Duhovni so bili sicer tudi povabljeni na ples, pa niso prišli, ker so se gotovo zbal drena. Vse bi se bilo še precej srečno končalo, ko bi ne bil Gašper stavil predloga: „Mojstri, štejmo se!“ To je večino navzočega občinstva, namreč godce, spravilo v zelo slabo voljo. Dovtip je bil res neprimerno slab. Občinstvo, kar ga je bilo zunaj, ni hotelo več noter, in mojstru Lojzetu se je zdelo tako prazno, da bi bil rad začel sobo slikati. Tako se je vse spakeralo. Wohlgemut je padel s sedla in mnogoštevilno občinstvo se je razšlo s prepričanjem, da on ni za „komando“.

V Gradcu iščejo mrtvaško glavo. Ko so l. 1889. prenesli truplo nemškega pesnika Hammerlinga, bilo je le par oseb prisotnih, pa še te so morale oditi iz mrtvašnice, ko je izjavil dr. Kratter, sanitetni svetnik in deželni poslanec, da hoče glavo mrtvecu premeriti. Tačas pa je zginila pok. pesniku glava ter so le truplo položili v novi grob. Zadnji čas pa se je vest o ukradeni mrtvaški glavi razširila po Gradcu. Časopisi pišejo dan na dan o tem, celo mestni svet je imel mrtvaško glavo na dnevnem redu. Dr. Kratter ne taji, da je res vzel glavo, toda trdi le, da so mu dali v to dovoljenje pokojnikovi sorodniki. Sedaj se je začelo tudi državno pravništvo za stvar zanimati ter je začelo preiskavo zoper dr. Kratterja zaradi hudodelstva oskrumbe mrtvecev. To bi čekali Nemci o bestijalnosti, če bi se kaj takega primerilo med Slovenci!

Proračun društva „Lega Nazionale“, ki ustanavlja po slovenskih krajih laške šole in skrbi s tem za poitaljančenje slovenske dece, je sedaj natančno določen. Izdatkov bo imelo to društvo 77.000 kron, od te svote bo odpadlo na Primorskem v poitaljančevalne namene 43.000 K.

Umrli je v Ljubljani operni pevec in odgovorni urednik „Slov. Naroda“ g. Jos. Nolli. Bil je že dalje časa bolan, zadnje dni ga je zadela kap, kateri je podlegel. Umrli je dalje deželni poslanec, trg. in obrtne zbornice predsednik g. Jos. Kušar, ki je bil svoj čas tudi državni poslanec ljubljanski. Mož je bil sam ob sebi blag človek, a je bil potisnjen v krog „Narodovcev“, s katerimi se glede verskih načel pač ni strinjal. Umrli je v Ljubljani dalje gospa Amalija Hren in soproga g. dr. pl. Valente star. gospa Valenta.

Srbski pevci v Ljubljani. Beogradsko pjevačko društvo bo priredilo dne 24. februarja v Ljubljani koncert.

Razne stvari.

Nevarnost za avstrijske konjerejce. Nevarnost ne preti našim konjerejcem morda od strani Angležev, ki sedaj tako radi kupujejo naše konje, ampak od strani naših zaveznikov — Nemcev. Nemčija namerava nastaviti visoko carino na naše konje, tako da se bo moralo plačati za konja, ki velja 1000 mark, 300 kron carine. To je tako visoka zahteva, da povsem uničuje naš izvoz v Nemčijo. Opomniti pa je še, da bodo pri izvozu ceno določevali konjem nemški pazniki ob meji, in sicer brez dvoma prav visoko ceno, da dobijo tem več carine. V proračunskem odseku so slovenski poslanci že opozorili poljedelskega ministra na to nevarnost ter pozvali, naj stori svojo dolžnost v obrambo konjerejce, te velevažne kmetijske panoge.

Strašna zloba. Liberalno časopisje je preteklo dni mnogo pisalo o aretovaciji župnika Rafaela Rumla, ki je bil obdolžen, da je zastropil svojo kuharico. Sedaj se je dokazalo, da je vsa stvar brezvestno maščevanje nad župnikom. Župnika so izpustili, ker se je dokazalo, da ga je nek njegov nasprotnik na ta način hotel pripraviti v ječo.

„Hrvatski Trgovački List“, ki ga izdaja hrvaško trgovsko društvo „Merkur“ v Zagrebu, bo počeniš z novim letom izhajal vsako nedeljo. Urejuje ga g. V. pl. Dorotka. List prinaša obilo poučnega in zanimivega gradiva o raznih trgovskih stvareh, razpravlja razna trgovska pravna vprašanja, obvešča o stanju trgovine v krajih, ki za-

nimajo s trgovskega stališča, prijavlja tržne cene i. dr. Priporočamo ga slovenskemu trgovskemu svetu. Stane na leto 8 kron in se naroča pri Hrv. trg. društvu „Merkur“ v Zagrebu, Marije Valerije ulica št. 2.

Pristojbine pri podelitvi dostojanstva. Znano je, da je treba za podelenje kakega višjega dostojanstva plačati pristojbino. Tako je pristojbine za naslov in značaj dvornega svetnika plačati 42.000 kron, samo za naslov pa 2500 kron, za naslov ces. svetnika 1050 kron, škofije plačajo 1260 kron, opatje 840 kron, kanoniki 310 kron. Ako kdo postane grof, plača nova rodovina 10.500 kron, stara 6300 kron, ako postane baron, plača nova družina 6300 kron, stara 4200, za plemenitaštvo 3100 kron. Vitezi reda Mar. Terezije ne plačajo nič in vojaki pa polovico. Za križ reda sv. Štefana se daje 300 dukatov in za komturski križ 200 dukatov. Ako bi mož neplemenitega stanu dostal grof, bi moral plačati takso za podelitev plemstva za baronsko in grofovsko čast.

Angleški častniki morilci. Iz Pretorije se poroča nemškimi listom sledeče o grozovitosti Angležev v Južni Afriki: Na severu Transwala je zahodno Pietersburga, gorat, a jako plodovit okraj, ki se zove „Spelonken“, ker so se ondi skrivali roparski kafri. Oni kraj je zasel 120 mož takozvanih „Buschveldt-Parubineers“. V sredi minulega leta so ujeli Angleži najprej 6, potem 3 in končno 8 Burov. Pri tem lovu sta bila tudi dva častnika. Ta dva sta poslala svoje patrolje strani in med tem s svojim revolverjem ali karabincem postrelila ujetnike. Potem sta pa dejala, da so hoteli Buri pobegniti. Moštvo in podčastniki so bili baje radi take brezsrčnosti sila ogorčeni ter so vse početje svojih častnikov objavili. Vrše se sedaj preiskave, ki pa se morda potlačijo. A taki dogodki morajo Bure le še bolj razbesniti.

Hlevi konj za Južno Afriko. V zagrebških novinah čitamo: V spodnji Vlaški ulici na desno grede iz Zagreba so dunajske judovske tvrdke izgradile na ogromnem prostoru tvrdke Deutsch pet velikanskih hlevov za konje. V te lesene stavbe gre okoli 2000 konj, ena istih pa je še posebno ločena od drugih, v to se privažajo bolni konji, katere ondi zdravijo in potem z drugimi prodajajo. V ta zadnji hlev gre do 150 konj, med tem ko so druge stavbe večje in lahko sprejmejo do 300 konj vsaka. Navadno se pripelje v te hleve vsak teden po 800 konj in sicer iz Rusije in Galicije, ondi se žival izpočije, opita in natančno pregleda po odposlancih Angležev, potem pa se po železnici prevaža na Reko in s parniki v južno Afriko.

OBRTNI VESTNIK.

Urejuje Ivan Kregar.

Zavarovanje obrtnikov.

Eno glavnih vprašanj v socialnem življenju je dandanes zavarovanje v slučaju bolezni, starosti in onemoglosti. Dočim se delavci intenzivno brigajo za stvar, je večina obrtnikov indifrentna nasproti temu vprašanju. Tudi za obrtni stun je postalo to vprašanje nujno. Zadnji čas šele opažamo, da so se pričeli nekateri obrtni krogi zanimati za stvar. Zavarovanje je dvojno: prvo je v slučaju bolezni, drugo pa proti starosti in onemoglosti. Prvo je podlaga drugemu. Zadnji čas je, da se upelje zavarovanje v slučaju bolezni za obrtnike, Vspeh bo pa le takrat mogoč, ako je zavarovanje obligatorično.

V Ljubljani imamo tudi mojstersko blagajno. Osnovana je na podlagi društvenega zakona. Odbor sprejme tistega, katerega hoče, toraj ni obligatorična. Veliko obrtnikov posebno premožnejših, lahko trdimo, je naravnost naprotnih temu vprašanju, češ, čemu bomo plačevali, saj ne potrebujemo podpore. Te vrste obrtniki vidijo same sebe, socialno misliti nečejo, nimajo pa tudi občutka za svojega revnejšega soobrnika. Revščine, katera vlada pri marsikateremu obrtniku, ako zboli in ako boizen po več tednov ali mesecev traja, ne po-

znajo taki obrtniki. Treba je skupnega dela. Vse obrtne zadruge naj se zavzamejo za stvar in upeljejo obligatorične bolniške blagajne. S tem bodo prisilile tudi premožnejši obrtnike, da postanejo člani, ako pa isti v slučaju bolezni ne reflektirajo na bolniško podporo, naj odstopijo isto v korist revnejšim članom.

Podlago o zavarovanju obrtnikov nam nudi postava z dne 23. februarja 1897., katera določa zavarovanje obrtnih združnih članov. V novi premembi obrtnega reda, katerega predloži vlada poslaniški zbornici, je v § 115a do 116 določeno izraženo, da smejo obrtne zadruge ustanoviti obligatorične bolniške blagajne za svoje člane. Ta zakon ni popolnoma podlaga splošnemu zavarovanju obrtnikov, vendar to, kar se nam nudi, treba je, da izrabimo.

Postava določa o mojsterskih bolniških blagajnah, da smejo iste izplačati bolniščino in pogrebščino, ali pa dati zdravniško pomoč in zdravila. Odločno moramo biti za prvo. Večinoma imajo obrtniki svoje zdravnike, tudi je pravo ako v slučaju bolezni vsakdo poišče istega zdravnika, do katerega ima zaupanje. Tudi je to za npravo blagajne veliko boljše in ceneje. Znano je, kake križe in težave imajo okrajne bolniške blagajne ravno v zdravniškem vprašanju in zdravniški pomoči, katero dajejo svojim članom na razpolago. Enemu bolniku ni vseč ta zdravnik, drugemu zopet drugi ne. Pritožbe so na dnevnem redu, da zdravniki ne izvršujejo svoje dolžnosti, akoravno je znano, da v mnogih slučajih niti privatniki ne morejo dobiti zdravnika, katerega žele.

Misliti je pa treba pri tem vprašanju na manjša mesta ali celo na deželo. Postava določa, da sme vsaka zadruga osnovati bolniško blagajno. To je mogoče zadržam v večjih mestih, katere imajo na tisoče članov, v manjših mestih naj pa napravijo vse zadruge skupno bolniško blagajno, ravno tako naj se na deželi zveže skupaj več združenj in naj napravijo močno društvo, katero bo imelo namen in pravico podpirati svoje člane v slučaju bolezni. Mojsterske bolniške blagajne bodo le takrat vspevale, ako se vsi obrtniki poprimejo stvari in postanejo člani istih. Kakor hitro bi mojsterske ali obrtne bolniške blagajne stale na trdni podlagi, misliti bi bilo treba na zavarovanje proti starosti in onemoglosti. Zavarovanje proti starosti in onemoglosti je dandanes bolj popularno nego zavarovanje v slučaju bolezni, vendar mislimo, da je najnunejšo zadnje. Deželni odbornik gospod Povše ima izdelano poročilo, o deželni zavarovalnici zaradi starosti. To bi bilo splošno zavarovanje za ljudstvo. Tudi obrtniki bi lahko pristopali k tej zavarovalnici in se je poslužili, saj bode v razrede razdeljena. Radovedni smo, kedaj pride stvar v razpravo v dež. zbor in ako bo stvar dež. zbor potrdil ali ne.

Večkrat se čuje: država, dežela naj pomaga, naj nas preskrbi itd. Treznejši obrtni krogi prišli so do prepričanja, da je treba tudi obrtnikom samim kaj storiti. Za obrtni stan bi bilo v socialnem oziru velikega pomena, ako bi obrtniki imeli enotne samostojne bolniške blagajne. Ob sebi je umevno, da je treba storiti obrtnikom prvi korak. Merodajni faktorji naj se pa tudi brigajo za stvar in pomagajo obrtnikom pri reševanju tega velevažnega vprašanja. Glavna naloga obrtnikov pa bodi: intenzivno zavzeti se za stvar in pospešiti, da se čim preje izpelje.

Pravila za zvezo obrtnih združenj na Kranjskem je pripravljali odbor že sestavil.

Obrtna zadruga za kranjski sodni okraj ima svoj občni zbor 26. t. m. v Kranju. Na dnevnem redu je volitev odbora.

Plesni venček so napravili nekateri kranjski mojstri v hotelu „Nova pošta“. Vdeležba je bila pičla.

Obrtne nadaljevalne šole na Dunaju. Obrtniki na Dunaju so dolžni prispevati znesku za ustanovitev in vzdrževanje obrtnih šol. Plačujejo 45 odstotkov po meri pridobinskega davka. Komisija, katera vodi obrtne nadaljevalne šole na Dunaju, je na podlagi proračuna obrtno šolskega fonda za leto 1902 prosila magistrat

naj se zgoraj omenjeni donesek zviša na 3 vin. od vsake krone, računano po pridobninskem davku in 3 vinarje od pridobninskega davka, naj plačujejo vsa tista podjetja, katera so podvržena javno polagati račune. Temu plačevanju podvrženi so vsi oni, kateri plačujejo doneske za spodnje nižjeavstrijsko kupčijsko in obrtno zbornico.

Protestno zborovanje graških kovačev za podkve in vozove se je te dni vršilo v Gradcu. Shod je protestiral proti konkurenci od strani eraričnih kovačev v vojašnici. Vsak mesec erarični kovači v Gradcu naredo škode obrtnikom 1000 kron. Marsikaterega obrtnika in pomočnika naredi tako brezdelnega — državna uprava. Sklenilo se je odposlati pritožbo na vojno ministerstvo in sklenilo se je naprositi poslance, da spravijo to konkurencio poštenemu obrtniku tudi v parlamentu v razgovor. V ta namen se je izvolila deputacija, ki se poda, ko se snide parlament, na Dunaj.

Krojaška zadruga na Dunaju. Gibanje v krojaški zadrugi na Dunaju je precej živahno. Iz uradnega poročila povzamemo sledeče številke: Leta 1901 se je novih članov h krojaški zadrugi na Dunaju oglasilo 415 moškega in 316 ženskega spola, skupaj 731 članov. Vseh združenih članov bilo je koncem leta 1901 8656 oseb. Zadruga je oprostila leta 1901 51 oseb moškega in 45 oseb ženskega spola. Učencev je koncem 1901 leta — 12.305. Raznih podpor je zadruga v tem letu razdelila 59.148 kron.

Boj med pekovskimi mojstri in sladčičarji. Sedaj se bje boj na Dunaju med pekovskimi mojstri in sladčičarji, katera obrt sme in imā pravico pustne krofe izdelovati. Kompetentna oblast povprašala je za mnenje trgovinsko in obrtno zbornico. Ta je odgovorila, da smejo pekovski mojstri ravno tako kakor sladčičarji izdelovati krofe. Edino izdelki, katerim je glavna snov sladkor ne spadajo v pekovsko obrt.

Sestanek krojačev. V Lvovu se bode vršil 26. t. m. sestanek krojačev za celo Galicijo. Zanimanje je po celi deželi veliko, upati je, da bo ta shod velikanski. Obravnavalo se bode o dveh resolucijah. Prva zahteva odpravo dela v kaznilnicah, druga resolucija pa zahteva, naj se vse uniforme vseh v Galiciji stalnih vojakov in državnih uradnikov odda v delo krojaškim zadrugam. To je prav! Vse zadruge po vseh deželah naše Avstrije naj posnemajo in energično isto zahtevajo. Ravno isto naj store čevljarke zadruge!

Zgodovinsko znameniti spominek pekovske zadruge. V mesta Grottau na Češkem ima pekovska zadruga v lasti zgodovinsko znamenito čašo. Čaša je krasno izdelana iz finega cina in je že od leta 1675 last pekovske zadruge. Sedaj so se našli kupci, kateri ponujajo visoke svote za čašo. Zdrugi člani so se popovetovali, a sklenili so, da čaše ne prodajo, marveč ohranijo kot spominek starih čeh. Čaša je in ostane last zadruge. Posnemanja vredno in mi priporočamo, ako imajo še kje kake spominke starih zadrug, naj na iste skrbno pazijo in jih ohranijo.

Sestanek kovinarjev v Brnu. Dne 6. in 7. t. m. vršil se je IV. sestanek avstrijskih kovinarjev v Brnu. Sklicala ga je zaveza avstrijskih kovinarjev. Odposlanci iz raznih dežel so prihiteli na sestanek. Debata bila je zelo živahna. Poročilo o delovanju zaveze se je sprejelo na znanje. Zaveza avstrijskih kovinarjev se je ustanovila l. 1897. z namenom, boriti se proti kartelom, kateri so se sklenili in znatno podražili kovine. Kovinska obrt in industrija nazadujeta. Več podjetij je že prenehalo, a druga so primorana odpuščati delavce. vsled pomanjkanja naročil. Konkurenca je neznosna, napačna uredba colnin itd. je vzrok, da avstrijska kovinarska industrija in obrt pešati. Tudi so temu vzrok nezdrave politične razmere. Državna zbornica stane vsak dan 12.700 gld. vendar se ne stori nič. Zadnji čas je, da te neznosne razmere ponehajo in da se vsi poslanci lotijo vspešnega dela. Sprejela se je soglasno naslednja resolucija: Avstrijski kovinarski sestanek odločno obsoja brezvestno tratenje časa v državnem zboru in pozivlje poslance k marljivemu delu. Poslanci naj tudi varujejo čast in ugled drž. zbora. Raz-

pravljalo se je tudi o zavarovanju delavcev proti nezgodam. Splošno se je povdarjalo, da je sedanji zakon o zavarovanju delavcev proti nezgodam slab in ne ustreza našim razmeram. Sprejela se je resolucija, katera zahteva, da se dosedanji zakon o zavarovanju delavcev proti nezgodam nadomesti z novim zakonom. Novi zakon naj pa ima določbo, da tudi delavci, ki so brezposelni in nimajo premoženja, dobijo toliko podpore, da morejo živeti. Tudi zavarovanje proti starosti in onemoglosti naj se upelje. Zelo živahna debata se je razvila o trgovskih in obrtnih zbornicah. Zahtevalo se je splošno preuredbo te korporacije. Sprejela se je enoglasno resolucija: Avstrijski kovinarski sestanek pozivlje trgovske in obrtne zbornice, naj svoje delo omeje na popolno gospodarska vprašanja. Delajo naj v interesu vseh produktivnih stanov. Zbornice naj bi bile mesto, kjer bi obrtnik in industrijec skupaj prijateljsko povspeševala skupne koristi. Zbornice se pozivljejo, da vsa obrtna vprašanja rešujejo skupno z obrtnimi zadrugami in združnimi zavezami. Tudi so zbornice dolžne pri oddajanju mnenja o važnih vprašanjih paziti na to, da vse skupaj v enem smislu odgovore ne pa tako, kakor sedaj, da vsaka zbornica zastopa svoje stališče. Razpravljalo se je tudi o delu po kaznilnicah in se je sprejela v tem smislu resolucija. Končno se je izvolil pododsek za moravsko deželo, ki ima namen pospešiti gibanje kovinarjev na Moravskem.

Domača obrt. G. Iv. Mentoni, kolarski mojster v Ljubljani, je odprl svojo lepo urejeno kovaško delavnico v Nusakovi vojašnici v Trnovem. Ker se je omenjeni obrtnik izkazal že neštokrat pravega mojstra v izdelovanju vozov, bode ta svojo sposobnost sedaj še veliko boljši mogel uveljaviti, ker ima izvrstnega kovaškega delovodja. G. Mentoni je vreden vsestranske podpore.

Trgovci in obrtniki se od c. kr. merosodnega urada opozarjajo na pravočasno precimentiranje tehtnic, utežev in mer, in sicer vse tehtnice in uteži, kateri so bili cementirani l. 1899., ostale mere pa l. 1898. se morajo precimentirati dati. Dotična komisija vedno posluje in kazen prestopka taiste postave je občutna.

Čevljarstvo. Dne 17. t. m. se bode pričela na Dunaju velika enketa o čevljarški obrti.

Prihodnost aluminija. Industrija aluminija je v sedanjem času velikansko napredovala. Vzrok temu je cenena pridobitev te bele kovine. Še pred nedavnim časom je bila cena aluminija nekaj ceneja nego srebro, a danes je cena padla toliko, da so izved vseh kovin samo še železo cink in svinec ceneje nego aluminij. Veliko se je že aluminija porabilo namesto bakra in cina, posebno tam, kjer pride težje v poštev, saj je znano, da je aluminij ena najlažjih kovin. Zadnji čas se zelo porablja pri električnih napravah in čimdalje bolj tekmuje bakru, ker je aluminij veliko lažje in veliko ceneje. Pred 20. leti se je na celem svetu izdelalo 4 do 5 ton aluminija, cena ene tone je bila 130.000 kron, pred 10 leti je cena padla na 50.000 kron in izdelava je narasla na 30 ton. V zadnjih 12 mesecih pridelalo se je 5000 ton aluminija, cena tone je 3000 K. Pridobiva se s pomočjo elektrike. Produkcija aluminija celega sveta imajo popolno v rokah samo štiri družbe. Prva je angleška, druga pitzburška družba združenih držav severne Amerike, tretja francoska in četrta so ostale evropske države. Danes še ni mogoče pregledati na kako visoko stopinjo bode tehnika spravila aluminij. Velikanski in hitri napredek te bele kovine pa kaže, da izpodrine v ne predolgem času marsikatero kevinu, ki je sedaj v rabi.††

GLASNIK.

Katoliška francoska mladina.

Boj, ki ga bjejo sedaj katoliška načela proti modernemu brezverskemu naziranju, bil se je ves čas, kar obstoji naša vera. In hud je bil vedno ta boj.

No, pa naše življenje je večer boj, in boj se mora izvojevati. Kdo li bode v tem boju zmagal, ali vedno resnična katoliška načela ali pa moderno brezversko naziranje? Upati smemo, da bodo zopet zavlada tudi v javnosti, in to morebiti preje, kakor si mislimo, večno resnična krščanska načela. Saj z veseljem vidimo, da veliki svetovni mesti Dunaj in Pariz imati občinska zastopa, ki sta v pretežni večini po mišljenji in dejanjih krščanska.

Nismo v tem boju osamljeni, imamo ogromno množico odločnih in delavnih somišljenikov, ne samo pri nas, ampak tudi drugod; veliko tudi na Francoskem. Dobro dé človeku, če ve, da idej, katerih se oklepa sam, se sklepajo tudi drugi in ravno zato si hočemo ogledati danes delovanje francoske krščanske mladine, da si iz delovanja teh mladih mož pridobimo novega poguma in novih močij za vstrajnost v boju za naša večna resnična načela.

Najbolj dovršeno organizacijo ima francoska krščanska mladina v valencijskem okraju (Departement du Nord). Kmalu, ko so jo osnovali, stremili so za tem, pridobiti si lastni katoliški dom. Osnovali so si akcijsko družbo z 100 akcijskimi po 500 frankov. Ves dolg poravnava se v 50 letih na način, da družba vsako leto izžreba 2 akciji. Organizacija je garantirala 3% obrestovanje akcijskega kapitala.

Akcije so se hitro spečale in organizacija je kupila s 35.000 franki star, v slabem stanu nahajajoč se hotel z več kot 30 sobami in z velikim vrtom. Ostalih 25.000 frankov služilo je za popravo hiše in za zidanje velike dvorane za prirejanje slavnostij, zborovanj in gledaliških predstav. Potem je pregovorila mladinska organizacija vsa večja kat. društva, da so se preselila v društveni dom in sicer proti zelo ugodnim nizkim stanarinami. V kratkem bila so vsa stanovanja oddana in stanarina je presegala stroške pokritja akcijskega kapitala.

Zanimiva je tudi hišna uprava. Hišni upravitelj ima namreč prosto stanovanje v hiši in 100 frankov letne plače. Nadalje so ga pa vsa društva, nastanjena v hiši, imenovala svojim plačanim tajnikom in kot tak ima tisoč frankov gotove letne plače. Nadalje je tudi zastopnik več zavarovalnih družb in ima še več drugih malih podjetij. Za izvanredna pisarniška dela se se mu plača za vsako zamujeno uro 60 centimov. Hišni kancler, kakor ga nazivajo, voditi mora nadalje tri dni na teden ljudsko pisarno; ostale tri dni pa obiskuje vasi v departamentu, da se podružnice mladinske organizacije v življenju in v delovanju ohranijo.

Mladinsko organizacijo vodi osrednji odbor (comite central), ki šteje 20 odbornikov, in sicer obstoji ta iz najbolj odločnih in energičnih mož. Osrednji odbor ima vsako sredo svojo sejo. Prvo sredo se posvetuje o agitaciji, vsak odbornik poroča o svojem delovanju, drugo sredo vsacega meseca se vrši seja o zborovanju reunions des adhérents društvenikov, katero se vrši vsak drugi četrtek v mesecu. Tretja mesečna seja razpravlja o vspehih društvenih zborovanj in v četrty mesečni seji razpravljajo se raznoterosti.

Vsak član osrednjega odbora imenuje se sergent (voditelj) in ima nalog organizirati in nadzorovati 12 v njegovi bližini ali v isti ulici stanujočih mladih mož. Vsak „sergent“ ima svojo številko, kar delo jako olajša. Društvenih zborovanj (réunions d'adhérents) udeleži se 150 do 200 mladih mož, za mala mesta lepo število. „Reunion“ prične se z godbo, potem sledi poročilo o kakem zanimivem predmetu, posebno iz socialne stroke, o vsakem poročilu se zahteva debata, po zborovanju sledi zabavni del. Pri teh sestankih se mladi ljudje spoznajo in se navdušijo za krščansko socialno idejo, spoznajo se zanesljivi pristaši.

Zanesljivi pristaši udeležijo se se potem verskih manifestacij, vodijo jih voditelji, sergeanti in upeljana je posnemanja vredna disciplina med njimi. Ker so voditelji sergeanti navadno trgovski uslužbenci, jih predsednik v nekoliko minutah lahko o kaki nujni prireditvi obvesti in prej nego v jedni uri so že večkrat prepredili kako nasprotno demonstracijo in tudi so že nepričakovano urno priredili že sami demonstracije.

Sčasoma pristopajo kaki unetejši tovariši h kaki sekciji, katerih ima organizacija 8 in sicer: lirično dramatična sekcija (oddelek), predavalni odsek (conférences populaires), nabiralni odsek, roženvenški odsek, koralni, simfonični, telovadni, peticijski in agitacijski odsek. Vsaka sekcija je popolno samostojna v svojem delokrogu, ima svoje načelstvo, lastno blagajno, lastna zborovanja; je torej društvo zase. Nabiralni odsek ima dolžnost nabirati prispevke za katoliške šole in v ta namen postavi vsako nedeljo v vsako cerkev med božjo službo tri nabiralce, ki nabirajo v ta namen.

Najvažnejši odsek je odsek za „conferences populaires“, ljudska predavanja. Odsek šteje 20 članov. Odsek je samostojno društvo, o svojih prireditvah poročati mora osrednjemu vodstvu. Odsek prireja vsako nedeljo pozimi 2 do 3 zborovanja v mestu in tudi po deželi; sedaj se peča zlasti z ustanovitvijo kmečkih in industrijalnih sindikatov (strokovnih zadrug). Predavateljem oziroma govornikom povrne osrednje vodstvo potne stroške, v namen pokritja teh stroškov priredi osrednje vodstvo v glavnem mestu, kjer je sedež organizacije, več prireditev, pri katerih se pobira ustopenina, da se v ta namen napolni agitacijsko blagajno.

Pred vsem se pa zahteva, da v vaseh, kjer se ima vršiti zborovanje, pozdravi in sprejme vsacega govornika krajevna organizacija mladih mož, pri shodu samem ga mora predsednik krajevne organizacije predstaviti zborovalcem in po govoru izraziti mu mora blagajnik ali pa tajnik krajevne organizacije zahvalo. Nam se sicer zdi to malenkostno, toda to ima dvoje dobrih stvari v agitatoričnem oziru. Ako nočejo vaščani imeti zborovanja, morajo snovati krajevne podružnice in pri oficijelnih pozdravih in zahvalah navadijo se člani krajevne organizacije samostojnega, javnega nastopa, kar je prevelike važnosti in se pokaže posebno ob času volitev.

Mladina pristopa pa v ogromnem številu tudi v druga društva, kjer pri prvi priliki izvoli svojemu stremljenju naklonjeno načelstvo ter si je na ta način priborila že 80 društev. Mladinska agitacija bila je pri zadnji državnozborni volitvi jako močna.

Glavna skupščina vrši se vsako leto meseca septembra. Lani je bilo zastopanih na glavni skupščini 40 društev francoske mladine. Vsaka „federacija“ mladih je član srednjega pariškega vodstva „association catholique de la Jeunesse française“. Vodstvo samo priredi mesečno jedno veliko zborovanje in sicer vedno v drugem kraju. Namen teh velikih shodov je poživiti po različnih krajih katoliško mišljenje med mladino in vzbujati krajevne organizacije k ustrajnosti. Društva po vaseh so tudi razdeljena v razne sekcije; skrbeti morajo za godbo, za pevski zbor, za telovadna, streliška društva, kakor tudi morajo snovati hranilnice in rajfajznovke.

Najbolj se pa sedaj peča mladina z osnovanjem strokovnih društev. Natančnemu proučevanju strokovnega vprašanja po shodih in zborovanjih sledila so dejanja. Zmožni delavci iz raznih občin priklopili so se k nalašč v ta namen prirejenim učnim tečajem. Z njimi napravili so se sindikatni statuti. Vse te predpriprave vršile so se dlje časa in obiskovalci navedenih tečajev, itak najbolj ugledni možje, bili so razširjevalci strokovne misli, v kateri so se temeljito izobrazili. Ko je osrednji odbor izdal oklic za snovanje strokovnih krščanskih društev, osnovala so se hitro, ker bilo je zanje vse pripravljeno. St. Barbara sindikat šteje 1800 mož; St. Elias sindikat 700 mož samih kovinskih delavcev. Osnovana sta še tudi sindikata tekstilne in steklarske struje in tudi drugi.

Vsa strokovna društva, ali kakor jim pravijo Francozje, sindikati imajo svoj sedež v društvenem domu. Vsaka večja občina ima za vsako stroko lastno načelstvo, ki obravnava krajevne delavske razmere. Predsednik in tajnik sta člana volivne komisije za glavno načelstvo. Po dva člana načelstva imata nalogo pobirati pri posameznih društvenih članih članarino osebno na domu društvenika in pri tem poizvedovati njegove želje in pritožbe. Društveniki strokovnih društev dobe vsak mesec brezplačno

strokovni list. Mesečna članarina znaša 50 centov (25 krajcarjev), iz katere se pokrijejo stroški za list, upravni in agitacijski stroški, kakor tudi (40 centimov) se ulaga v podporno blagajno za brezposelne delavce. Prostovoljni doneski pripisujejo se blagajni za starostno oskrbo na darovalčev račun. Vsaka sekcija ima tudi še poseben zaklad za nujno pomoč, v ta zaklad pridejo prispevki častnih članov, volila, prebitki, veselje in iz zbir. Valencienska mladina je v svojem departementu krščansko delavstvo tako organizirala, da je isto popolnoma se otreslo socijalno demokratskega mišljenja in je že samostojno izvojevalo več strank.

Valencienska katoliška mladina je sedaj na delu snovati kmečke stanovske zadruge, hranilnice in posojilnice, kakor tudi spopolniti delavsko organizacijo. Pa tudi v političkih vprašanjih nikakor rok križem ne drži. Povsod v svojem okrožju nastavlja v občinah svoje može kandidatom in hvala njeni izborni organizaciji. iztrgala je francoskim liberalcem že marsikako občino.

Želeti je le, naj bi katoliška francoska mladina nadaljevala in ustrajala pri delu, in da bi se tudi pri nas organizacija ojačila in pomladila.

Delavske drobtine.

Javno predavanje. Prihodnjo sredo točno ob 1/28. uri zvečer bode v veliki dvorani „Katoliškega Doma“ zopet javno predavanje. Po dolgem času bomo zopet imeli priliko pozdraviti g. prof. dr. Jož. Debeveca, ki je prevzel predavanje. Ime govornikovo jamči, da bo predavanje velezanimivo. Torej v sredo v „Katoliški Dom!“

Katoliško delavsko društvo v Mariboru je imelo v nedeljo svoj občni zbor. V preteklem letu je dalo 57 članom bolniško podporo. Društvo je priredilo več družbinskih večerov, gledaliških predstav in izletov. Pri božičnici je bilo obdarjenih 114 delavskih otrok. Društvenih shodov je bilo 10. Društvo šteje 4 častne člane, 106 podpornih in 306 rednih članov. Predsednikom je zopet izvoljen zaslužni g. prof. Matek, njegovima namestnikoma pa J. Markošek in Brože, tajnik je tovariš Leskovar, blagajnik Pohar in knjižničar Jurič. V odbor so izvoljeni tovariši: Kurzmann, Medvišek, Ploč sen., Volčič in Vuga. Namestnima odbornikoma so izvoljeni tovariši Kothbauer, Bračko in Černko.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v St. Vidu nad Ljubljano priredi v nedeljo, dne 19. januarja 1902 v dvorani rokodelskega doma veselico s petjem. Začetek točno ob polu 6. uri zvečer. — Vstopnina: I. sedež 1 K, II. sedež 60 h, III. sedež 40 h, prostor za stati 20 h. K obilni udeležbi vabi uljudno

odbor.

Načrt zakona za starostno zavarovanje. Načrt referentov v tej zadevi je v ministerstvu gotov. Ko ga prouči notranje ministerstvo, dobe ga v roke druga ministerstva, na kar se odda v pretresovanje še ostalim poklicanim zastopstvom. Načrt zakona določa zavarovanje za onemoglost in za starost za delavce in uradnike, a ima pri uradnikih mejo glede njihove letne plače. Po načrtu prispevata delavec in podjetnik po enakih delih. Na starostno zavarovanje sme reflektirati zavarovanec s 65 letom. O priliki spregovorimo kaj več o tem načrtu, s katerim delavci pač ne bodo popolnoma zadovoljni.

Katoliško društvo za delavke v Ljubljani je preteklo nedeljo priredilo zopet predstavo „Lurske pastarice“. Dvorana jo bila zopet tako natlačeno polna, da so morali mnogi društveni prijatelji oditi, ker niso dobili prostora. Trud društvenc je res vse pohvale vreden in le želeti je, da bi se društvo na tak način večkrat pokazalo v javnosti.

O žebljarski zadrugi v Kropi. Prva žebljarska in železo-obrtna zadruga v Kropi je postavila prve stroje za izdelovanje žrebljev (kladuc) itd., da zamore vstreči vsem modernim napravam žrebljarskega obrta in z ozirom na to je bila v sredo, dne 22. t. m. slavna

otvoritev in blagoslovljenje novih strojev.

Novo društvo. V Rado-ljci se je osnovalo katoliško izobraževalno društvo. Vsi treznomisleči ljudje pozdravljajo ta korak. Živili ustanovitelji in vsi, ki so se zbrali v tem društvu. Krepljo naprej za pošteno stvar!

Križe pri Trziču. Lep večer priredilo nam je zopet v društvenih prostorih vrlo „Katoliško izobraževalno društvo“ v Križah na praznik sv. treh kraljev. Zelo razveselili so nas cigani. Bili so res prav zadovoljni, kakor je rekel njih vodja, „da smo le pod streho, pa smo zadovoljni, ako pa malo zapojemo, pa mislim, da nam ne bote nič zamerili“, in res, zapeli so res prav ciganom primerno Al. Sachsovo cigansko pesem. Ljudstvu je pesem zelo ugajala, bilo je obilo smeha. Sledila je igra „Vaški skopuh“, pri kateri se pa smeh kar ni mogel poleči, tako da so igralci morali večkrat malo prenehati. Res lepo bi bilo, da bi društvo priredilo še več takih večerov, to je bila splošna sodba občinstva. Kaj pa naj rečem o pesmih, ki so jih zapeli pevci pod vodstvom predsednika g. župnika Franc Porente? Peli so tako izborna, da boljši ne bi zapeli nobeni pevci. Le tako naprej po geslu: „Vse za vero, dom, cesarja“. Da bi se kmalu zopet videli pri tako veselem večeru v društvenih prostorih, to je želja vseh dobro mislečih mož, zato ključem vrlim društvnikom, zlasti pa pevcem in igralcem: Le vstrajno naprej po tem potu! Bog Vas živi!

Odstranjenje kaznjencev pri delu. Na Ogerskem ne bodo smeli industriji in obrtna podjetja več rabiti kaznjencev za delo.

Nobene železniške nesreče več ne bode se zgodilo, saj tako trdi železniški inženjer Rudolf Bartelmus, ki je znašel sistem, ki prepreči vsako železniško nesrečo. Ako pomislimo, da se sedaj čisto vozi na 100 km v istem času po 30 vlakov, ne smemo se pač čuditi, če se zgodijo na železnici nesreče. Sedanje varnostne naprave na železnicah obstoje v optičnih in deloma v elektriških znamenjih in zahtevajo, da morajo železniški uslužbenci z največjo pazljivostjo svojo službo izvrševati, da se preprečijo nesreče. Sistem g. Bartelmusa je pa samodelujoč, toraj avtomatičen. Razvil je sistem iznajditelj tako, da celo pri največji nepaznosti lokomotivnih vodnikov in železničnem osebju se vsaka nesreča prepreči. Lokomotiva se s tem sistemom nekako oživi. Iznajditelj uporablja v to svrhu elektriko. Preobširno bi bilo, s sistemom iznajditelja obširneje se pečati. Med voznima tiroma ustaviti se mora kontaktni tir za voditelja elektriškega toka. Stroj sam imeti mora dinamo elektriški aparat, ki je v zvezi s srednim, kontaktnim tirom in ki provzroči strojnemu vodniku „signale“. Kakšni so ti signali? Čisto priprosti in pripravi. Ako vlak tir brez vsake nevarnosti lahko prevozi, sveti pred mašinistom žarnica z belo lučjo. Če je pa na tiru kaka zapreka, n. pr. nasproti na istem tiru vozeč se vlak, posamezni vozovi, nezatorjeni prehodi, nepravilno postavljeni premikalnik itd., prične na daljavi 2400 metrov svetiti zelena luč in se zvočenje pomnoži na daljavi 1200 m., kjer se zapreka nahaja. Če strojevodja ostane le še gluhi in slepi, ustavi elektriški avtomat sam stroj. Pa tudi še razne druge varnostne iznajdbe je iznašel g. iznajditelj, o katerih bi bilo pa predolgo razpravljati.

Krvavi nemiri na Španskem. V Barceloni se je v sredo primerila krvava revolta, delavci so se oborožili z noži in revolverji in naskočili tovarne ter razbili stroje. Vojaštvo je streljalo na delavce. Tovarnarji so vladi naznanili, da zapro tovarne in se izselijo, ako ne nastanejo druge razmere.

Velika nesreča v premogovniku. Iz Most na Češkem poročajo: V premogovniku „Jupiter“ se je vsled povodnji usedla zemlja. Od 116 rudarjev jih pogrešajo 43, ki so bržkone vsi izgubljeni. Mej njimi je inženir Binder in trije pazniki.

Delavske zavarovalne za slučaj nezgod imele so leta 1899. dohodkov 26,131.671 kron; stroški so pa znašali 33,665.076 kron; primanjkljaj znašal je torej 26,131.671 kron. Primanjkljaj znašal je 1898. l. 1,340.128 kron; 1897. leta pa

2,839.346 kron. Navadno se trdi, da so primeroma velikemu primanjkljaju v delavskih zavarovalnicah na slučaj nezgod uzrok upravni stroški. To ni popolnoma istinito, ker razmeroma pri tako kompliciranem aparatu, kakor so delavske zavarovalne na slučaj nezgod, upravni stroški nikakor niso previsoki. Pač pa je glavni vzrok primanjkljaja sistem glavničnega pokritja. — Če bi bilo vse delavsko zavarovanje osredotočeno in bi se upeljalo razdelno pokritje, bi gotovo delavske zavarovalne za slučaj nezgod ne imele primanjkljajev. Nesreč bilo je pri vseh avstrijskih zavarovalnah na slučaj nezgod prijavljenih 79 260.

Skrb za mladino v Nemčiji. Nikdar se nismo ogrevali za zvezo z Nemčijo. Nasprotno bili smo vedno za politiško zvezo z Rusijo, katera je nam Slovanom po krvi in jeziku sorodna in ki je že opetovano za obstoj mile nam Avstrije prelivala srčno kri svojih otrok na brezštevilnih v svetovni zgodovini zabeleženih bojiščih. Toda to nas motiti ne sme, da bi ne zabeležili tega, kar se v Nemčiji dobrega ukrene. Prusija, ki je preje nego Avstrija „dobrote“ liberalizma ukusila, se resno trudi posledice zmanjšati in mladino v krščanskem duhu ohraniti. Značilno je pismo, katero so odposlala pruska ministerstva za uk, trgovino in za notranje zadeve na vladne deželne predsednike in hočemo isto podati v slovenskem prevodu našim bralcem: Iz nam poslanih poročil razvideli smo z veseljem, da se vrlo dela na to, obvarovati moško obrtno mladino od mnogih nevarnostij, ki ji pretijo dandanes, če je prepuščena sami sebi. V prvi vrsti moramo pohvaliti v tem oziru verska mladeniška, vajeniška in rokodelska društva; poleg teh pa pohvalimo tudi prizadevanja obrtnih podjetnikov, društev, občinskih, cerkvenih in šolskih oblastij, ki šoli odrasle dečke v njihovem prostem času zbirajo, jih na primeren način zabavajo in podučujejo. Mnogostevilni duhovniki, učitelji na ljudskih, strokovnih in nadaljevalnih šolah, obrtniki, javni in zasebni uradniki so se posvetili s hvalevredno vnemo tej lepeji nalogi. Na mnogih krajih se je z rednimi shodi mladine s prosto priložnostjo naučiti se pisanja, čitanja in v raznih zabavah s telovadnimi, pevskimi, bralnimi, predavalnimi večeri oskrbelo za pošteno zabavo šoli odraslim mladeničem. Prosti večeri, prazniki in nedelje služijo mladini se telesno in duševno okrepiti. Nadalje spodbuja odlok deželne predsednike in jim naravnost zapoveduje skrbeti za to, da se tudi v krajih, kjer se še za mladino ne skrbi tako, osnujejo društva v ta namen. Šolske oblasti in občine naj podpirajo to delo z brezplačnimi stanovanji, snaženjem, kurjavo in razsvetlavo. Tudi se naroča predsednikom obiskovanje mladeniških prireditiv. Pri nas v Avstriji je to delo še bolj potrebno, kakor v Prusiji, katera ima versko šolo in ki ne pripusti tako podlo pisanje proti veri in duhovščini, kakoršno preskrbujejo v Avstriji krščeni in nekrščeni židje.

O brezposelnih delavcih smo nedavno priobčili v „Glasniku“ uvodnik. Pečati se moramo zopet z brezposelnimi reveži, ki žalibog, zlasti po zimi trkajo na vrata družbe, proseč jo pomoči. 7. t. m. razpravljala je nižjeavstrijska deželna zbornica o brezposelnem vprašanju. Kršč. socialno večino v tem zastopu nam je tudi v tem oziru pohvaliti. 10.000 kron nakazala je onim brezposelnim revežem, ki se nahajajo brez stanovanja. Splošno je po zimi veliko delavcev brez posla, toda letos je brezposelnost splošna, internacionalna. Pričela se je v Nemčiji. V deželnih zborih preide se zlasti pri nas v Avstriji s splošnimi frazami na dnevni red. Obžalovati je, da brezposelni tako obupajo, da niti več službe ne iščejo, marveč se topo udajo nemili usodi. Brezposelnost sploh iz sveta odpraviti popolnoma se pač nikdar ne bo posrečilo, pač pa je skrbeti za to, da se ubogi brezposelni reveži podpirajo. Nujno potrebno je urediti vrednost delavskih ponudb z previdno energično zakonodajo. Olajšati se mora iskanje delavskih mest. Država in občine naj bi dale brezposelnim delo in kar je glavno zavarovanje na slučaj brezposelnosti. Kličemo zopet opetovano poklicanim činiteljem, naj nadaljujejo tako lepo pričetno strokovno organizacijo, ki je zaslužno delo, če ne že radi družega, pa za to, da podpira svoje brezposelne člane! Če so angleške strokovne zveze 1894 izdale v podporo brezposelnim 11,000.000 kron, bodo tudi s časoma naše strokovne organizacije svojo dolžnost storile. Čas je že, da se poklicani činitelji i pri nas jednokrat že zdramijo in prično resno delati na tem polju. Naša delavska društva, pred vsem pa odbor krščansko-socialne zveze naj nadaljujejo strokovno združenje našega poštenega krščanskega delavstva!

Ljudska bolniška blagajna za katoliške delavce in delavke ustanovila se je v Celovcu. Poslovati je jela 1. t. m. Blagajni, ki ima blag namen pomagati bolnikom, želimo najboljšega vspeha. Nadejamo se, da bode i napram Slovincem pravična in skrbela za slovensko poslovanje s slovenskimi delavci, katerih se itak lepo število nahaja na Koroškem. Upamo, da bodo naši prvoborniki na Koroškem opozarjali slovenske delavce vstopati v to blagajno!

Pozor! Pozor!

V sredo, dne 22. januarja
bo v veliki dvorani „Katoliškega Doma“
ob 1/28. uri zvečer
zanimivo javno predavanje.

Predaval bo

g. prof. dr. J. Debevec.

Vstop je prost.

Prihitite k predavanju v obilnem številu!

Odbor „Slovenske kršč. soc. zveze.“

Samo v teh zavojih se
dobiva pristna, tako
splošna priljubljena

Kathreinerjeva o o o o
Kneippova sladna kava

Domače klobase

vsake vrste in prekajeno meso
izdeluje

po najnižji ceni od novega leta
naprej 6 3-1

Jožef Bergmann

v Prešernovih ulicah

v hiši gosp. Perlesa

v Ljubljani

ter se najljubneje priporoča.

Za delavce in vojake so cene
od 6 vinarjev naprej.

Vsak dan sveže

pusstne krofe

priporoča 5 3-2

pekarna in slaščičarna

Jakob Zalaznik

Ljubljana, Stari trg 21.

P. n.

Velecenjenemu občinstvu, prijateljem in znancem uljudno naznanjam, da sem svojo trgovino v Mariboru prodal, in da sem z novim letom pričel popolnoma na novo založeno

trgovino s suknenim, manufakturnim in modnim blagom

v Ljubljani, na Marijinem trgu števil. 1.

Opirajoč se na moje večletne direktne zveze s prvimi tovarnami v naši stroki, možno mi je pošteno postreči vsakemu z dobrim blagom po najnižji ceni.

Blagohotni naklonjenosti, kakor tudi k obilnemu obiskovanju svoje trgovine se udano priporoča

s spoštovanjem

Franc Dolenc.

4 2-2